

**U z n e s e n i e**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. S.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. A. H., advokátom so sídlom v K., proti žalovanému **C., a.s. S.**, IČO: X., so sídlom v B., zastúpenému likvidátorom I., s.r.o., IČO: X., so sídlom v B., za účasti vedľajšej účastníčky na strane žalovaného S. so sídlom v B., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 9 C 1278/2001, o dovolaní vedľajšej účastníčky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. januára 2008 sp. zn. 5 Co 17/2007 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 22. februára 2008 sp. zn. 5 Co 17/2007, takto

**r o z h o d o l :**

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 23. januára 2008 sp. zn. 5 Co 17/2007 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 22. februára 2008 sp. zn. 5 Co 17/2007 vo výroku, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce z 15. mája 2006 č.k. 9 C 1278/2001-410 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 23. novembra 2006 č.k. 9 C 1278/2001-453 vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, okrem výroku o zamietnutí úrokov z omeškania, ako aj vo výroku o trovách konania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi ešte sumu 3 692 100 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania medzi účastníkmi konania a o povinnosti žalovaného zaplatiť trovy konania štátu a vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

**O d ô v o d n e n i e**

Žalobca sa žalobou z 2. novembra 2001 domáhal náhrady škody na zdraví, ktorá mu vznikla následkom zranení pri pracovnom úraze, ku ktorému došlo dňa 7. februára 2001 na pracovisku žalovaného pri výbuchu výbušniny o. a žiadal odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 3 000 000 Sk. V priebehu konania rozšíril žalobu viacerými podaniami, naposledy podaním z 13. februára 2003 (č.l. 91-94 spisu), ktorým

žiadal priznať odškodnenie vo výške 18 783 600 Sk so 17,6 % úrokmi z omeškania od právoplatnosti rozsudku do zaplataenia, čo predstavuje 80 násobok základného bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia; rozšírenie žaloby súd prvého stupňa pripustil na pojednávaní 14. mája 2003.

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 15. mája 2006 č.k. 9 C 1278/2001-410 (po zrušení jeho prvého rozsudku z 24. októbra 2003 č.k. 9 C 1278/2001-177 uznesením Krajského súdu z 21. septembra 2004 sp. zn. 12 Co 111/2004) žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 4 133 400 Sk v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 770 986 Sk v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku na označený účet právneho zástupcu JUDr. A. H.. Dopĺňacím rozsudkom z 23. novembra 2006 č.k. 9 C 1278/2001-453 zaviazal žalovaného zaplatiť náhradu trov štátu vo výške 20 922 Sk na účet Okresného súdu Michalovce v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak po zistení, že dňa 7. februára 2001 v čase okolo 3.30 hod. v závode š. v. (objekt X. – výrobná h.) došlo pri odstraňovaní n. v množstve asi X. kg z nezistených príčin k detonácii n. v odstredivke, pri výbuchu bol usmrtený zamestnanec žalovaného M. B. a zranení ďalší šiesti zamestnanci prevádzky, medzi nimi aj žalobca. V čase úrazu žalobca u žalovaného pracoval vo funkcii chemik (od r. X.), pri výbuchu bol odhodnený na stenu miestnosti, mal poškodený ľavý lakeť, ktorý mal zošívajú, taktiež temeno hlavy, odretú celú ľavú nohu, narazenú chrbticu a kríže a po úraze bol jeden deň hospitalizovaný na t. oddelení Nemocnice v M., následne bol prevezený na k. oddelenie, pretože pri úraze došlo aj k poškodeniu sluchu. Najväčšie následky úraz zanechal na jeho psychike, pretože stále má pred očami nebohého spolupracovníka, trpí depresiou a máva zlé sny. Po úraze má poškodenú chrbticu, bolia ho kríže, má porušenú platničku, trpí kombinovanou poruchou sluchu, je impotentný a denne užíva asi 10 druhov liekov. Pred úrazom bol žalobca veľmi aktívny a príkladne sa staral o rodinu (je ženatý a má tri deti vo veku 12, 16 a 18 rokov), pomáhal ľuďom na rôznych brigádach a tiež s prácami vo farskej záhrade, športoval, v lete hrával futbal a v zime chodieval do telocvične, zaujímal sa o turistiku, s manželkou pracovali v záhradke rodinného domu. Po úraze sa veľmi zmenil a uzavrel do seba, nechodí medzi ľuďmi, nezúčastňuje sa zasadnutí farskej rady ani bohoslužieb, trpí ťažkými depresívnymi stavmi, ktoré sa prejavujú stratou chuti do života, nič ho nezaujíma a stále hovorí iba o tom, že zomrie, preto je liečený u psychiatra a 3-4 krát bol hospitalizovaný v P. nemocnici v M. a v K. Keďže žalovaný uznal svoju plnú zodpovednosť

za pracovný úraz, základ nároku na náhradu škody nebol medzi účastníkmi sporný, spornou bola iba výška uplatnených nárokov, z ktorého dôvodu súd posudzoval v konaní opodstatnenosť výšky požadovaného odškodnenia z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Okresný súd v intenciách zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 21. septembra 2004 sp. zn. 12 Co 111/2004 znalecké posudky vypracované v pôvodnom konaní pred súdom prvého stupňa znalcami MUDr. D. C., znalkyňou z odvetvia psychológie a sexuológie a MUDr. M. S., znalcom z odvetvia neurológie, nariadil preskúmať znaleckým ústavom a vypracovaním kontrolného znaleckého posudku poveril L. f. UPJŠ v K., ktorá vypracovala znalecký posudok č. X. z 2. marca 2006. Týmto znaleckým posudkom bolo bolestné určené v rozsahu 161,25 bodov (z hľadiska neurologického) a sťaženie spoločenského uplatnenia 1850 bodov (z hľadiska psychiatrického 1450 bodov a 400 bodov z hľadiska neurologického). Vzhľadom na výhrady účastníkov i vedľajšej účastníčky k uvedenému znaleckému posudku, ktorá namietala neprehľadnosť a nesúlad posudku s prílohou vyhlášky č. 32/1965 Zb., súd na pojednávaní 9. mája 2006 doplnil dokazovanie výsluchom znalcov za účelom odstránenia rozporov v podaných znaleckých posudkoch, a to MUDr. Š. S., CSc., zástupcu prednostu P. kliniky v K., znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a sexuológia, znalkyňu MUDr. Z. G., CSc. z N. kliniky L. f. UPJŠ K., znalca MUDr. M. S. z odboru neurológie (ktorý vypracoval znalecký posudok v pôvodom prvostupňovom konaní) a výsluchom svedkyne MUDr. Ľ. K., lekárky so špecializáciou neurológia s dvoma atestáciami, špecialistky na psychiatriu (žalobca bol jej pacientom od X.) a dospel k záveru, že v príčinnej súvislosti s úrazom žalobcu je obmedzenie hybnosti chrbtice, ktoré nebolo v posudku ústavu hodnotené. Súd prvého stupňa potom pri určení výšky odškodnenia vychádzal zo základného bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia stanoveného znaleckým posudkom L. f. UPJŠ č. X. zo 7. februára 2006 a vzhľadom na výsledky dokazovania za odôvodnené považoval ohodnotenie bolestného vo výške 138,5 bodov a pokiaľ ide o základný počet bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 2075 bodov.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že v prípade žalobcu sú splnené podmienky pre mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a tiež za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení vyhlášky č. 19/1999 Z.z. (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“). S prihliadnutím na zistený rozsah poškodenia zdravia a jeho následky

v rovine spoločenského uplatnenia za primerané považoval odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 4 108 500 Sk, ktoré zvýšenie zodpovedá rozsahu poškodeniu zdravia ako aj miere sťaženia jeho uplatnenia v rodinnom, spoločenskom, kultúrnom a športovom živote, čo predstavuje 33 násobok základného bodového ohodnotenia (33 x 2075 bodov x 60 Sk hodnota bodu) a odškodnenie bolesti vo výške 3 násobku základného bodového ohodnotenie, t.j. 24 930 Sk (3 x 138,5 bodov x 60 Sk hodnota jedného bodu), spolu 4 133 430 Sk; vo zvyšku žalobu zamietol (t.j. v časti nad priznanú sumu 4 133 400 Sk a v časti úrokov z omeškania). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 3 O.s.p. a napriek čiastočnému úspechu žalobcu v konaní súd mu priznal plnú náhradu trov konania, pretože rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. O náhrade trov štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku okresného súdu vo výroku, ktorým žalobu vo zvyšku zamietol, žalobca podal odvolanie, žalovaný napadol odvolaním rozsudok súdu prvého stupňa len vo výroku o trovách konania. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 23. januára 2008 sp. zn. 5 Co 17/2007 zastavil odvolacie konanie o odvolaní žalobcu proti výroku o zamietnutí úrokov z omeškania (v dôsledku späťvzatia žaloby v tejto časti žalobcom), zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, okrem výroku o zamietnutí úrokov z omeškania, ako aj vo výroku o trovách konania tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi ešte sumu 3 692 100 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V ostatnej časti rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby potvrdil. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 1 154 507 Sk. Doplnčím rozsudkom z 22. februára 2008 sp. zn. 5 Co 17 /2007 žalovanému uložil povinnosť nahradiť trovy štátu vo výške 13 200 Sk na účet Krajského súdu v Košiciach. Po preskúmaní rozsudku v napadnutej časti dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné. Súd prvého stupňa správne uplatnený nárok posúdil podľa vyhlášky č. 32/1065 Zb., avšak na skutkový stav tento právny predpis nesprávne aplikoval, pretože neprihliadol ku všetkým okolnostiam významným pre stanovenie primeranej výšky náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Mal za to, že súd prvého stupňa správne prípad žalobcu posúdil ako hodný osobitného zreteľa odôvodňujúci mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia i nad najvyššie výmery uvedené v § 7 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb., avšak nesprávne posúdil mieru primeranosti zvýšenia tohto odškodnenia a okrem toho pri rozhodovaní nesprávne vychádzal z ním upravených základov bodového hodnotenia

bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, k čomu nebol oprávnený, lebo v zmysle vyhlášky č. 32/1965 Zb. takéto hodnotenie je oprávnený vykonať len lekár v lekárskom posudku (časť A odd. I. ods. 2, časť B odd. II ods. 10 Zásad). Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že v príčinnej súvislosti s pracovným úrazom je u žalobcu poúrazové obmedzenie hybnosti bedrovej chrbtice ťažkého stupňa s príznakmi koreňového dráždenia, ktorý záver má oporu vo vykonanom dokazovaní. Vzhľadom na uvedený záver však súd prvého stupňa nesprávne vzal za základ svojho rozhodnutia i bodové hodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa znaleckého posudku L. f. UPJŠ v K. č. X. podľa pol. č. 28 poškodenie n. plynmi a pol. č. 69 následky poškodenia inými bojovými látkami, lebo tieto položky sú v prílohe vyhlášky stanovené pre hodnotenie odškodnenia v prípade choroby z povolania, ktorá u žalobcu nebola zistená. Vzhľadom na nejednoznačné závery znaleckého posudku L. f. UPJŠ č. X. a námietky žalobcu týkajúce sa základného počtu bodov hodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia určeného súdom prvého stupňa, odvolací súd v súlade s § 213 ods. 4 O.s.p. doplnil dokazovanie novým znaleckým posudkom, vypracovaním ktorého poveril už v tomto konaní (v prvostupňovom konaní) ustanoveného znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia neurológie MUDr. M. S.. Jeho úlohou bolo podať znalecký posudok o konečnom výsledku lekármi stanoveného odškodnenia za všetky posudzované poškodenia a následky na zdraví žalobcu v dôsledku pracovného úrazu zo 7. februára 2001 v súlade so Zásadami pre hodnotenie odškodnenia tvoriacimi prílohu citovanej vyhlášky č. 32/1965 Zb. vrátane preukázaného poúrazového obmedzenia hybnosti bedrovej chrbtice ťažkého stupňa s príznakmi koreňového dráždenia a tržnú ranu na hlave, vrátane znaleckým ústavom hodnotených následkov z hľadiska psychiatrického a sexuologického. Znalec MUDr. M. S. zistené poškodenie zdravia žalobcu vyhodnotil v znaleckom posudku č. X. (č.l. 559-564 spisu) v spojení s jeho písomným doplnením (č.l. 602-604 spisu), ktorým stanovil bodové hodnotenie bolestného celkom vo výške 247,50 bodov a bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia z hľadiska neurologického vo výške 2050 bodov.

Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa zistil, že žalobca utrpel ťažký pracovný úraz v produktívnom veku svojho života (45 rokov), ktorý mu zásadne zmenil život a jeho kvalitu, lebo v dôsledku úrazu vzhľadom na závažné trvalé následky v oblasti fyzického i psychického zdravia prakticky úplne stratil možnosť uplatnenia sa v pracovnom, rodinnom, spoločenskom či kultúrnom v živote. Žalobca sa stal invalidným,

je zdravotne ťažko postihnutý s potrebou sprievodcu a celodenného opatrovania, vzhľadom na ťažké poškodenie bedrovej chrbtice je imobilný a pohybuje sa pomocou invalidného vozíka, úplne stratil sebestačnosť a základné hygienické návyky, keďže nie je schopný sám vykonávať bežné úkony osobnej hygieny a základné životné potreby a trpí aj v psychickej oblasti depresívnou poruchou ťažkého stupňa s liečbou u psychiatra. Poškodenie zdravia žalobcu je natoľko závažné, že ho po zvyšok života odkazuje na trvalú intenzívnu pomoc tretej osoby, pričom jeho stav podľa prognóz lekárov nemá nádej na zlepšenie. Vzhľadom na tak závažné následky poškodenia zdravia, odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa, považoval za primerané výraznejšie odškodnenie a zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na 60 násobok sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov zisteného lekárom, čo vo finančnom vyjadrení predstavuje sumu 7 380 000 Sk (60 x 2050 bodov x 60 Sk hodnota 1 bodu), ktorá v zmysle zásady plnej a tým i spravodlivej nápravy kompenzuje nenávratnú plnú stratu možností žalobcu uplatniť sa vo všetkých oblastiach života a spoločenského uplatnenia. V prípade odškodnenia za bolesť vzhľadom „na povahu poškodení na zdraví a prežité závažné psychické zmeny a strasti z obmedzenia pohybu a bezvládnosti, prihliadajúc aj na skutočnosť, že i lekár podávajúci posudok o bolestnom zvýšil hodnotenie podľa časti A. odd. I. ods. 6 Zásad“ vyhlášky č. 32/1965 Zb., odvolací súd považoval za odôvodnené primerané odškodnenie vo výške 30 násobku základného počtu bodov zisteného lekárom, čo predstavuje sumu 445 500 Sk (30 x 247,5 x 60 Sk hodnota jedného bodu). Odvolací súd určil celkovú náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 7 825 500 Sk (7 380 000 + 445 500). Odvolacím súdom priznaná suma 3 692 100 Sk predstavuje potom rozdiel medzi výškou odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia určenou odvolacím súdom, t.j. 7 825 500 Sk a výškou odškodnenia priznaného rozsudkom súdu prvého stupňa vo výške 4 133 400 Sk. V ostatnej časti o zamietnutí žaloby nad uvedenú sumu rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p. keďže určenie výšky nároku za náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia záviselo od znaleckého posudku ako aj od úvahy súdu.

Vedľajšia účastníčka napadla dovolaním rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, okrem výroku o zamietnutí úrokov z omeškania, ako aj vo výroku o trovách konania tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi ešte sumu 3 692 100 Sk do 15 dní od

právoplatnosti rozsudku. Poukázala na to, že krajský súd na základe vykonaného dokazovania bez akéhokolvek odôvodnenia za primerané považoval zvýšenie odškodnenia na 7 825 500 Sk [(t.j. 60 násobok základného bodového ohodnotenia v časti sťaženia spoločenského uplatnenia (7 380 000 Sk) + 30 násobok základného bodového ohodnotenia v časti bolestného (445 500 Sk)] a len poukázal, že toto zvýšenie považuje za primerané, pričom vychádzal zo znaleckého posudku znalca z odboru neurológie MUDr. M. S.. Ak podľa odvolacieho súdu aj posudok znaleckého ústavu mal nedostatky, bolo potrebné vypracovaním nového posudku, resp. jeho doplnku poveriť iný znalecký ústav v záujme vypracovania nezávislého a objektívneho posudku, ktorý by vytýkané nedostatky posudku znaleckého ústavu odstránil a nie znalca MUDr. S., ktorý vypracoval znalecký posudok už aj v pôvodnom konaní pred súdom prvého stupňa (ide o posudok z 2. novembra 2002). Jeho posudok mal nedostatky a po zrušení prvostupňového rozhodnutia v ďalšom konaní tento preskúmaval znalecký ústav, preto nepovažovala za vhodné poveriť ho znovu vypracovaním znaleckého posudku. Vzhľadom na uvedené dovolateľka za rozhodujúci pre posúdenie poškodenia zdravia žalobcu a jeho následkov považovala znalecký posudok zo 7. februára 2006 vypracovaný znaleckým ústavom L. f. UPJŠ v K.. Poukázala na to, že ani nový znalecký posudok MUDr. S., z ktorého odvolací súd vychádzal pri svojom rozhodnutí, neobsahuje podstatné náležitosti znaleckého posudku v zmysle zákona č. 382/2004 Z.z a nepreukazuje mimoriadne dôvody zvýšenia bodového ohodnotenia v priznanej miere. Odvolací súd neprihliadol ku všetkým okolnostiam významným pre stanovenie „primeranej výšky“ náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a nesprávne vychádzal z ním upraveného základného počtu bodov hodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, k čomu podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. nebol oprávnený. Žalobca, ktorého zaťažuje v konaní o náhradu škody na zdraví z pracovného úrazu dôkazné bremeno, do rozhodnutia odvolacieho súdu nepredložil objektívny posudok, ktorý by ustálil bodové hodnotenie poškodenia jeho zdravia. V časti zvýšenia bolestného dovolateľka poukázala na R 48/2004, z ktorého vyplýva, že náhradu za bolesť treba odlišovať od náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, že pri jej zvyšovaní sa vychádza z iných kritérií a že jej zvyšovanie nad rámec ohodnotenia stanoveného lekárom prichádza do úvahy iba v ojedinelých prípadoch, ak ide napr. o zvlášť mučivé stavy, ktoré by odôvodňovali potrebu zvýšiť súdom prvého stupňa priznaný 3 násobok na 30 násobok v časti bolestného. Súdom priznaná náhrada škody je neprimerane vysoká, neodôvodnená mimoriadnymi okolnosťami odôvodňujúcimi zvýšenie odškodnenia za bolesť v rozsahu 30 násobku a v časti sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 60 násobku sumy

zodpovedajúcej základnému počtu bodov. Z uvedených dôvodov žiadala rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa v celom rozsahu stotožnil s dovolaním vedľajšej účastníčky konania. V dôvodoch vyjadrenia sa podrobne zaoberal následkami poškodenia zdravia žalobcu a za rozhodujúci pre posúdenie rozsahu poškodenia zdravia považoval posudok vypracovaný znaleckým ústavom L. f. UPJŠ v K. zo 7. februára 2006. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje vecné argumenty ozrejmujúce, akými úvahami sa súd spravoval pri určení konkrétnej výšky náhrady škody na zdraví, nehodnotil základný moment v rámci dokazovania, že žalobca sa na bolesti v bedrovej časti chrbtice začal sťažovať až 4 mesiace po úraze, pričom práve obmedzenie hybnosti bedrovej chrbtice je tým poškodením zdravia žalobcu, ktoré mu spôsobuje najväčšie problémy a obmedzenia. Napriek tomu, že objektívne má žalobca problémy s hybnosťou dolných končatín a bedrovou časťou chrbtice, nie je možné vysloviť jednoznačný záver, že tieto zdravotné problémy boli spôsobené pracovným úrazom.

Žalobca žiadal dovolanie vedľajšej účastníčky ako neopodstatnené zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Námietky dovolateľky voči odbornosti znalca MUDr. S. bez konkrétnej medicínskej argumentácie sú účelové a nedôvodné. Znalec už v roku 2003 pri podaní prvého posudku nevyhlásil zhoršovanie jeho zdravotného stavu v dôsledku odumierania nervových zakončení v dolných končatinách, ktoré je vyvolané tlakom platničiek v oblasti krížov. Na základe vyšetrení dospel znalec k nepochybnému záveru, že toto poškodenie je v príčinnej súvislosti s mechanizmom úrazu a potvrdil aj diagnózy MUDr. K. vo vzťahu k poruche lumbálnych a iných medzistavcových platničiek s poškodením dvoch medzistavcových platničiek X.; X.. Postup krajského súdu, ktorý nariadil doplniť znalecké dokazovanie, keďže bodové ohodnotenie poškodenia zdravia žalobcu v znaleckom posudku ústavu nebolo v súlade so zásadami pre hodnotenie podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb., bol dôvodný. Námietka dovolateľky, že ani nový znalecký posudok MUDr. S. nepreukazuje mimoriadne dôvody zvýšenia bodového ohodnotenia je právne bezvýznamná, pretože otázka aplikácie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. patrí do kompetencie súdu a nie lekára. Súdom priznané odškodnenie bolesti je primerané, pretože toto odškodnenie je jednorazové, pričom výška súdom priznanej peňažnej náhrady predstavuje modifikáciu doživotnej satisfakcie poškodeného za nezvratné poškodenia zdravia,

za prežívané bolesti a pod. Dovolanie v časti ohľadom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia postráda konkrétnu skutkovú i právnu argumentáciu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala vedľajšia účastníčka konania so súhlasom žalovaného (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti výroku rozhodnutia, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu treba zrušiť.

Úvodom dovolací súd poukazuje na to, že vedľajšia účastníčka napadla rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti tak, že žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi ešte sumu 3 692 100 Sk (ktorá predstavuje celkový rozdiel medzi výškou odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia a za bolesť určenou odvolacím súdom celkom v sume 7 825 500 Sk a výškou odškodnenia právoplatne priznanou súdom prvého stupňa v sume 4 133 400 Sk). Len v tejto časti mohol dovolací súd napadnuté rozhodnutie podrobiť dovolaciemu prieskumu (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Vo zvyšnej zamietajúcej časti odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, t.j. nad sumu 7 825 500 Sk, a v tejto časti nebol napadnutý dovolaním.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľky, že odvolací súd nesprávne založil svoje rozhodnutie na znaleckom posudku znalca MUDr. S., ktorý vypracoval znalecký posudok už v prvostupňovom konaní a správnosť záverov ktorého bola následne posudzovaná posudkom

znaleckého ústavu a napriek tomu ho krajský súd znovu v odvolacom konaní poveril vypracovaním znaleckého posudku, z uvedeného je zrejmé, že namieta nesprávnosť hodnotenia znaleckého posudku ako jedného z dôkazov odvolacím súdom. V tejto súvislosti treba však uviesť, že aj prípadná nesprávnosť hodnotenia tohto dôkazu nie je relevantným dovolacím dôvodom (viď § 241 ods. 2 O.s.p.), pretože účelom dovolacieho konania nie je prehodnocovanie úvah, ktorými sa riadili súdy nižších stupňov pri hodnotení dôkazov. Dovolací súd nemôže inak hodnotiť doterajšie dôkazy aj preto, že sám nemôže vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 O.s.p.), ktorým by si vytvoril podklady pre hodnotenie skutkových zistení súdov nižších stupňov. Hodnotenie dôkazov, ale ako už bolo vyššie uvedené, nemožno považovať za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle uvedeného ustanovenia.

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že dovolateľka považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za založené na nesprávnych právnych záveroch z hľadiska určenia primeranej náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia (čo v rámci procesne prípustnej časti dovolania znamená z hľadiska zvýšenia náhrad priznaných súdom prvého stupňa) a zároveň namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutia v tejto časti pre nedostatok odôvodnenia, nakoľko nie sú v ňom uvedené konkrétne dôvody, ktoré viedli odvolací súd k podstatnému zvýšeniu náhrad priznaných súdom prvého stupňa (odškodnenie bolesti z 3 násobku základného bodového ohodnotenia na 30 násobok, odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia z 33 násobku základného bodového ohodnotenia na 60 násobok). Z uvedeného je zrejmé, že namieta, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Procesnou vadou tejto povahy je procesná nesprávnosť, ktorej sa dopustil súd v priebehu konania, ktorá ale (na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p) nevedie k zmätočnosti. Dôsledkom tejto vady je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Pokiaľ je dovolanie procesne prípustné (ako je tomu aj v prejednávanej veci), je vada tejto povahy dôvodom, pre ktorý dovolací súd zruší rozsudok odvolacieho súdu.

K otázke primeranosti náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sú dve relatívne samostatné zložky náhrady škody na zdraví, i keď sú vo vyhláske č. 32/1965 Zb., upravené spoločne. Táto vyhláška upravuje zvlášť podmienky,

za ktorých sa poskytuje odškodnenie za bolesť a zvlášť podmienky pre odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia, preto aj zvýšenie odškodnenia u oboch nárokov treba posudzovať osobitne (viď tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 117/2000). Aj odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti. Úvaha súdu o „primeranosti“ zvýšenia však nie je neobmedzená, lebo vyhláška č. 32/1965 Zb. tým, že rámcovo stanovila predpoklady pre vznik nároku na základné odškodnenie a pre vznik nároku na jeho mimoriadne zvýšenie, určila zároveň hľadiská, na ktoré treba vziať zreteľ a ktoré v ich vzájomnej nadväznosti a kombinácií usmerňujú úvahu súdu o miere „primeranosti“ zvýšenia vo výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa.

V prejednáwanej veci súdy oboch stupňov pri rozhodovaní o výške odškodnenia vychádzali z tých istých skutkových okolností, k rovnakým záverom dospeli tak z hľadiska predpokladov vzniku právneho vzťahu zodpovednosti za škodu, ako aj z hľadiska toho, že odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu, ktoré by vyplývalo z § 6 ods. 1 alebo § 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. nie je v jeho prípade postačujúce. Súdy oboch stupňov zhodne dospeli k záveru, že pri odškodnení žalobcu treba aplikovať § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Súdy nižších stupňov napriek tejto zhode, odlišne vyjadrili mieru primeranosti zvýšenia odškodnenia, pokiaľ ide o bolestné i sťaženie spoločenského uplatnenia. Keďže uvedené mimoriadne zvýšenie je vecou úvahy súdu, súd prvého stupňa s prihliadnutím na zranenia, ktoré žalobca utrpel pri úraze za primerané zvýšenie odškodnenia za bolesť považoval sumu 24 930 Sk. Naproti tomu odvolací súd vychádzajúc z nového znaleckého posudku vypracovaného v priebehu odvolacieho konania vzhľadom na „povahu poškodení na zdraví a prežité závažné psychické zmeny a strasti z obmedzenia pohybu a bezvládnosti a vzhľadom na zvýšenie hodnotenia znalcom“ za primerané povahy bolesti považoval zvýšenie na sumu 445 500 Sk. Súd prvého stupňa pri posudzovaní mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia zohľadnil okolnosti, za ktorých došlo k poškodeniu zdravia žalobcu vzhľadom na jeho vek, zranenia, obmedzenia v bežnom súkromnom a spoločenskom živote, pri vykonávaní bežných životných funkcií a k závažnej zmene života v porovnaní so spôsobom života pred poškodením zdravia v súkromnom i pracovnom živote a spôsobom života vo všetkých oblastiach po úraze. Za primerané povahy a rozsahu následkov a ich predpokladanému vývoju považoval odškodnenie vo výške

4 108 500 Sk. Naproti tomu odvolací súd dospel k záveru, že primeraným je odškodnenie vo výške 7 380 000 Sk, pretože „poškodenie zdravia žalobcu je natoľko závažné, že ho po zvyšok života vylučuje zo všetkých oblastí života a spoločenského uplatnenia a odkazuje na trvalú intenzívnu pomoc tretej osoby, pričom jeho stav podľa prognóz lekárov „nemá nádej na zlepšenie“.

Vo všeobecnosti platí, že ak odvolací súd zmení (tak, ako došlo k tomu aj v prejednávanej veci) súdom prvého stupňa priznanú výšku odškodnenia za bolesť alebo za sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu, že za „primeranú“ považuje náhradu inú (nižšiu alebo vyššiu), musí potom v odôvodnení zmeňujúceho rozhodnutia vysvetliť dôvod potreby zmeny náhľadu na „primeranosť“. To znamená, že musí poukázať na určité konkrétne skutkové alebo právne významné okolnosti a s poukazom na ne vysvetliť, prečo a z akých dôvodov dospel k názoru, že „primeranou“ nie je náhrada, ktorú určil súd prvého stupňa, ale náhrada iná (nižšia alebo vyššia). Keďže odvolací súd pri zmene rozhodnutia (§ 220 O.s.p.) svojím rozhodnutím nahrádza rozhodnutie súdu prvého stupňa, musí jeho rozhodnutie aj v tomto smere obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie zahŕňajúce výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku, pretože len také rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné (§ 157 ods. 2 a 3 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.). Rozsudok odvolacieho súdu však v napadnutej časti v plnom rozsahu preskúmateľný nie je, lebo neobsahuje dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd dospel v porovnaní so súdom prvého stupňa k odlišným záverom v otázke, aký násobok základného bodového ohodnotenia vyjadruje „primeranosť“ náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd pri odškodňovaní žalobcom vytrpenej bolesti s poukazom na rovnaké zistenia považoval sumu 24 930 Sk (3 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia bolesti) za neprimerane nízku a za primerané označil odškodnenie vo výške 445 500 Sk (30 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia), napriek tomu, že dostatočne nekonkretizoval skutočnosti, ktoré považoval za dôvod zmeny, bez bližšieho vysvetlenia len konštatoval, že vzhľadom na povahu poškodení na zdraví a prežitú závažnú psychickú zmenu a strasti z obmedzenia pohybu a bezvládnosti a s prihliadnutím na skutočnosť, že aj lekár v posudku o bolestnom zvýšil hodnotenie podľa časti A odd. I ods.6 Zásad pre hodnotenie podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. za odôvodnené považuje primerané odškodnenie na sumu 445 500 Sk. Odvolací súd tiež pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu aj po doplnení dokazovania (§ 213 O.s.p.) vychádzal

v podstate z tých istých skutkových okolností, na ktoré vzal zreteľ už súd prvého stupňa a tieto v odôvodnení len zopakoval. Pokiaľ na rozdiel od súdu prvého stupňa považoval odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 4 108 500 Sk (33 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia) za nízke a za primerané považoval odškodnenie vo výške 7 385 000 Sk (60 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia), mal v odôvodnení náležite vysvetliť konkrétne dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru o potrebe zmeniť náhľad na „primeranosť“ náhrady. Odvolací súd však v odôvodnení svojho rozhodnutia len konštatoval, že za primerané považoval 60 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia. Bez bližšieho vymedzenia konkrétnych dôvodov, pre ktoré odvolací súd v podstatnej miere zvýšil odškodnenie bolesti (z 3 násobku na 30 násobok) a sťaženie spoločenského uplatnenia (z 33 násobku na 60 násobok) nemal Najvyšší súd Slovenskej republiky tak možnosť posúdiť opodstatnenosť a dôvodnosť zmeny prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom, a teda ani preskúmať, či napadnutý rozsudok spočíva na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd vzhľadom na to dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom bolo v danej veci postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Na vadu tejto povahy musel vziať dovolací súd zreteľ (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky z tohto dôvodu dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu zrušil (spolu s ním zrušil aj výrok o náhrade trov konania medzi účastníkmi konania navzájom, ako i výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť trovy preddavkované štátom) a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 29. apríla 2010**

**JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.**  
**predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková